

V Bruseli 10. 12. 2021
SWD(2021) 370 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh odporúčania Rady

týkajúceho sa individuálnych vzdelávacích účtov

{COM(2021) 773 final} - {SEC(2021) 417 final} - {SWD(2021) 368 final} -
{SWD(2021) 369 final}

A. Potreba opatrení na úrovni EÚ

Prečo? Aký problém sa rieši?

Zručnosti a odborná príprava sú rozhodujúce pre posilnenie udržateľnej konkurencieschopnosti EÚ, podporu oživenia hospodárstva z pandémie COVID-19 sprevádzaného tvorbou veľkého počtu pracovných miest a zaistenie sociálne spravodlivej digitálnej a zelenej transformácie. V akčnom pláne na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý uvítala Európska rada, sa táto premisa uznáva stanovením hlavného cieľa každoročnej účasti všetkých dospelých na odbornej príprave na úrovni aspoň 60 % do roku 2030.

Miera účasti na vzdelávaní dospelých však bola v roku 2016 iba na úrovni 37,4 %¹, a ak budú pokračovať nedávne trendy, nedosiahne cieľovú hodnotu na rok 2030. Okrem toho je účasť dospelých na vzdelávaní nerovnomerná medzi jednotlivými členskými štátmi a skupinami dospelých, čím sa zvyšuje zraniteľnosť v súvislosti s urýchlením transformácií trhu práce pre tých, ktorí sa na vzdelávaní zúčastňujú v menšej miere. K nízkej a nerovnomernej účasti dospelých na vzdelávaní vedú dva hlavné problémy:

- jednotlivci nedostávajú dostatočnú finančnú podporu na odbornú prípravu. Je to najmä z dôvodu nízkych úrovní investovania, nedostatkov v pokrytí určitých skupín dospelých a druhov odbornej prípravy, prekážok vo venovaní času odbornej príprave a fragmentácie podpory, a
- stimuly a motivácia jednotlivcov absolvovať odbornú prípravu sú nedostatočné. Týka sa to obmedzenej informovanosti ľudí o ich potrebách zručností, obmedzenej transparentnosti ponúk odbornej prípravy, neistoty o kvalite a uznávaní programu odbornej prípravy a nedostatočného prispôsobenia dostupných ponúk individuálnym potrebám.

Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?

Všeobecným cieľom iniciatívy je podporiť reformy členských štátov s cieľom umožniť dospelým zúčastňovať sa na odbornej príprave, aby sa zvýšila miera účasti a znížil nedostatok zručností. Iniciatíva týmto prispieva k cieľu EÚ podporovať vysoko konkurencieschopné sociálne trhové hospodárstvo so zameraním sa na plnú zamestnanosť a sociálny pokrok. Osobitne sa zameriava na:

- odstránenie nedostatkov v existujúcich systémoch podpory, aby mali všetci dospelí prístup k podpore na odbornú prípravu, a to aj v prípade zmien pracovného miesta, a bez ohľadu na ich postavenie v rámci pracovnej sily alebo postavenie v zamestnaní,
- zvýšenie stimulov a motivácie jednotlivcov vyhľadávať odbornú prípravu. Je zakotvená do širšej škály opatrení v rámci európskeho programu v oblasti zručností.

Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ?

¹

Zdroj: Prieskum vzdelávania dospelých v roku 2016 (najnovší) okrem riadenej odbornej prípravy na pracovisku v súlade s rámcom referenčného porovnávania EÚ pre vzdelávanie dospelých.

Opatrenia EÚ sú opodstatnené cieľom politiky EÚ mať kvalifikovanú pracovnú silu pre konkurencieschopné podniky a inovácie pre udržateľný rast a odolnosť nášho hospodárstva v kontexte urýchlenia zelenej a digitálnej transformácie. Iniciatíva EÚ podporuje, koordinuje a urýchľuje vnútroštátne úsilie výmenou osvedčených postupov a podporovaním nových prístupov k spoločným problémom. Pomáha pri stanovení očakávaní, že všetky zainteresované strany prispievajú k spoločnej výhode kvalifikovanej pracovnej sily v EÚ a budú mať z toho prínos. Môže zlepšiť kvalitu a transparentnosť trhov odbornej prípravy v celej EÚ, čo bude prínosom pre jednotlivcov a spoločnosti na jednotnom trhu a pre slobodu pohybu.

B. Možnosti politiky

Áké legislatívne a nelegislatívne možnosti politiky sa zvažovali? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Prečo?

V posúdení sa zvažovali možnosti politiky, ktoré sa líšia z hľadiska spôsobu realizácie nárokov na odbornú prípravu (poukazy na odbornú prípravu alebo osobné účty), veľkosti cieľovej skupiny a slobodnej voľby jednotlivcov vybrať si z možností odbornej prípravy.

Uprednostňovanou možnosťou je poskytnúť všetkým dospelým v produktívnom veku nároky na odbornú prípravu vo forme osobných účtov a zároveň prispôbovať sumy podľa potrieb podpory a umožniť jednotlivcom slobodne si vybrať z možností odbornej prípravy charakterizovaných úrovňou kvality, významom pre trh práce a uznaním, ktoré sú zaručené ich zaradením do verejného registra. Táto možnosť je najúčinnnejšia pri dosahovaní cieľov iniciatívy, pretože:

- komplexne znižuje nedostatky v podpore,
- zabezpečuje prenosnosť nárokov na odbornú prípravu a
- zvyšuje prispôsobenie odbornej prípravy individuálnym potrebám.

Pokiaľ ide o ciele iniciatívy, právny základ a zásadu subsidiarity, uprednostňovaným legislatívnym nástrojom je návrh odporúčania Rady. Tento nástroj umožňuje odporučiť kombináciu individuálnych nárokov na odbornú prípravu, kariérového poradenstva a podmienok podporného rámca (verejný register možností uznávanej odbornej prípravy, potvrdzovania a kariérového poradenstva), pričom členským štátom ponecháva priestor na vykonávanie opatrení v súlade s vnútroštátnymi okolnosťami.

Kto podporuje ktorú možnosť?

Vo verejnej konzultácii väčšina respondentov zo všetkých hlavných skupín zainteresovaných strán podporila myšlienku poskytnúť nároky na odbornú prípravu všetkým dospelým v produktívnom veku a umožniť jednotlivcom slobodne si vybrať z oprávnených možností odbornej prípravy. V cieľených konzultáciách sociálni partneri opätovne vyžadovali uistenie, že vykonávanie ktorejkoľvek možnosti politiky nebude na úkor podpory na poskytovanie odbornej prípravy zamestnávateľmi. Zástupcovia z vnútroštátnych subjektov verejného sektora a sociálni partneri poukázali na potrebu zohľadniť rôzne národné tradície, pokiaľ ide o organizáciu odbornej prípravy.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti?

Z analýz scenára vyplýva, že vykonaním uprednostňovanej možnosti by sa mohla zvýšiť účasť na odbornej príprave v roku 2030 na úrovne vyššie ako cieľová hodnota EÚ 60 % a znížiť rozdiely v účasti medzi členskými štátmi. Hlavné očakávané vplyvy sú vyššie platy pre jednotlivcov, vyššia produktivita pre podniky a vyšší HDP a väčšia sociálna súdržnosť na úrovni spoločnosti.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť?

V analýze scenára sa odhadujú priame ročné náklady na nároky na odbornú prípravu vo výške približne 17,6 až 24,5 miliardy EUR. Ďalšie náklady vyplývajú z väčšieho čerpania plateného voľna na odbornú prípravu a počiatočných a administratívnych nákladov, ale predpokladá sa, že budú obmedzené príslušnou infraštruktúrou, ktorá je už v mnohých členských štátoch do značnej miery zavedená.

Ako budú ovplyvnené podniky a MSP?

Očakáva sa, že spoločnosti budú mať prínos z kvalifikovanejšej pracovnej sily a zníženého nedostatku zručností, pričom pôjde najmä o prínos pre MSP, ktorých zamestnanci sa v súčasnosti zúčastňujú na odbornej príprave v menšej miere.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Pravidlá financovania sú ponechané na členské štáty vzhľadom na rôzne národné tradície. Výpočty nákladov a prínosov naznačujú, že v prípade správneho vykonávania uvedené prínosy individuálnych vzdelávacích účtov značne prevyšujú náklady, takže udržateľné verejné financie možno podporiť vhodnými pravidlami financovania a rozdelenia nákladov.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Očakávajú sa významné pozitívne vplyvy na základné práva v kontexte článku 14 ods. 1 Charty základných práv EÚ („právo na vzdelanie a na prístup k odbornému a ďalšiemu vzdelávaniu“).

D. Ďalší postup

Kedy sa táto politika preskúma?

V spolupráci s členskými štátmi a po konzultácii s dotknutými zainteresovanými stranami bude Komisia monitorovať a hodnotiť pokrok vo vykonávaní odporúčania a predloží správu Rade do piatich rokov od dátumu jeho prijatia.